

Št. objave 15
Marec 2002

MEDNARODNI STANDARDI ZA FITOSANITARNE UKREPE

SMERNICE ZA ZAKONSKO UREJANJE LESENE EMBALAŽE V MEDNARODNI TRGOVINI

Sekretariat Mednarodne konvencije o varstvu rastlin
Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo
Rim, 2002

The designations employed and the presentation of material in this publication do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the Food and Agriculture Organization of the United Nations concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permission of the copyright owner. Applications for such permission, with a statement of the purpose and extent of the reproduction, should be addressed to the Director, Information Division, Food and Agriculture Organization of the United Nations, Viale delle Terme di Caracalla, 00100 Rome, Italy.

© FAO 2002

VSEBINA

<i>Potrditev</i>	1
<i>Uporaba</i>	2
<i>Pregled in spremembe</i>	2
	3
UVOD	
PODROČJE UPORABE	4
VIRI	4
OPREDELITEV POJMOV IN OKRAJŠAVE	4
PREGLED ZAHTEV	7
PREDPISANE ZAHTEVE	
1. Podlage za zakonsko urejanje	8
2. Predpisana lesena embalaža	8
3. Ukrepi za leseno embalažo	8
Odobreni ukrepi	8
Ukrepi pred odobritvijo	9
Drugi ukrepi	9
Pregled ukrepov	10
ZAHTEVE GLEDE IZVAJANJA	
4. Podporni les	10
5. Postopki pred izvozom	10
5.1 Kontrola zakonitosti postopkov, ki se izvajajo pred izvozom	10

5.2 Tranzit	10
6. Postopki ob uvozu	10
6.1 Ukrepi ob kršitvah na vstopnem mestu	11
6.2 Uničenje	11
Priloge	
I. Odobreni ukrepi za leseno embalažo	12
II. Oznake za odobrene ukrepe	13
III. Ukrepi, ki se obravnavajo za odobritev po tem standardu	14

Potrditev

Mednarodne standarde za fitosanitarne ukrepe pripravlja Sekretariat mednarodne konvencije o varstvu rastlin kot del svetovnega programa politike in tehnične pomoči Prehranske in agrikulturne organizacije OZN v rastlinski karanteni. Ta program omogoča članicam FAO in ostalim zainteresiranim strankam, da uporabljajo te standarde, smernice in priporočila zaradi mednarodne uskladitve fitosanitarnih ukrepov, s ciljem olajšati trgovino in izogibati se uporabi neupravičenih ukrepov, ki ovirajo trgovino.

Ta standard je potrdila Začasna komisija za fitosanitarne ukrepe marca 2002.

Jacques Diouf
Generalni direktor
Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo

Uporaba

Mednarodne standarde za fitosanitarne ukrepe (ISPM) sprejmejo pogodbenice IPPC ter članice FAO, ki niso pogodbenice IPPC, preko Začasne komisije za fitosanitarne ukrepe. ISPM so standardi, smernice in priporočila, ki se priznavajo kot podlaga za fitosanitarne ukrepe, ki jih uporabljajo članice Svetovne trgovinske organizacije po Sporazumu o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov. Članice, ki niso pogodbenice IPPC, se spodbuja k spoštovanju teh standardov.

Pregled in spremembe

Mednarodni standardi za fitosanitarne ukrepe se redno pregledujejo in spreminjajo. Naslednji pregled tega standarda bo leta 2007 ali ob drugem času, dogovorjenem s Komisijo za fitosanitarne ukrepe.

Po potrebi bodo standardi posodobljeni in ponovno objavljeni. Imetniki standarda bodo zagotovili uporabo veljavne izdaje tega standarda.

Razširjanje

Mednarodne standarde za fitosanitarne ukrepe razširja Sekretariat mednarodne konvencije o varstvu rastlin vsem članicam FAO, poleg tega pa tudi Izvršilnim/Tehničnim sekretariatom Regionalnih organizacij za varstvo rastlin:

- Azijski in pacifiški komisiji za varstvo rastlin
- Karibski komisiji za varstvo rastlin
- Comité Regional de Sanidad Vegetal para el Cono Sur
- Comunidad Andina
- Evropski in sredozemski organizaciji za varstvo rastlin
- Medafriškemu fitosanitarnemu svetu
- Severnoameriški organizaciji za varstvo rastlin
- Organismo Internacional Regional de Sanidad Agropecuaria
- Pacifiški organizaciji za varstvo rastlin

UVOD

PODROČJE UPORABE

Ta standard opisuje fitosanitarne ukrepe za zmanjšanje nevarnosti vnosa in/ali širjenja karantenskih škodljivih organizmov, povezanih z leseno embalažo (vključno s podpornim lesom), izdelano iz lesa iglavcev in drugih rastlin, v mednarodni trgovini.

VIRI

Sporazum o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, 1994. Svetovna trgovinska organizacija, Ženeva.

Sistem izdajanja izvoznih spričeval, 1997. ISPM št. objave 7, FAO, Rim

Glosar fitosanitarnih izrazov, 2001. ISPM št. objave 5, FAO, Rim.

Smernice za fitosanitarna spričevala, 2001. ISPM št. objave 12, FAO, Rim.

Smernice za prijavo kršitev in nujno ukrepanje, 2001. ISPM št. objave 13, FAO, Rim.

ISO 3166-1-ALPHA-2 CODE ELEMENTS

(http://www.din.de/gremien/nas/nabd/iso3166ma/codlstpl/en_listpl.html)

Mednarodna konvencija o varstvu rastlin, 1997. FAO, Rim.

Načela rastlinske karantene v zvezi z mednarodno trgovino, 1995. ISPM št. objave 1, FAO, Rim.

OPREDELITEV POJMOV IN OKRAJŠAVE

les brez lubja	Les, s katerega je bilo odstranjeno vse lubje, brez vključenega vaskularnega kambija, vraščenega lubja okrog kolen in žepov lubja med obroči letnega prirastka [ISPM št. objave 15, 2002]
impregnacija s kemičnim stiskanjem	Tretiranje lesa s kemičnim konzervansom s pomočjo postopka stiskanja v skladu z uradno priznano tehnično specifikacijo [ISPM št. objave 15, 2002]
spričevalo	Uradni dokument, ki potrjuje zdravstveno stanje katerekoli pošiljke, ki jo obravnavajo fitosanitarni predpisi [FAO, 1990]
blago	Vrsta rastlin, rastlinskih proizvodov ali drugih predmetov, ki se prevažajo zaradi trgovanja ali drugih namenov [FAO, 1990; revidirano ICPM, 2001]
pošiljka	Količina rastlin, rastlinskih proizvodov in/ali drugih predmetov, ki se prevažajo iz ene države v drugo in jih spremlja eno samo fitosanitarno spričevalo, če se le-to zahteva (pošiljka je lahko sestavljena iz ene ali več partij) [FAO, 1990; revidirano ICPM, 2001]
beljenje	Odstranitev lubja s hlodovine (beljenje ne odstrani nujno vsega lubja z lesa) [FAO, 1990]
podporni les	Les, ki se uporablja za pritrjevanje ali podpiranje blaga, ki pa ne ostane povezan z blagom [FAO, 1990; revidirano ISPM št. objave 15, 2002]
izredno (nujno) ukrepanje	Takojšnje fitosanitarno ukrepanje v primeru novih ali nepričakovanih fitosanitarnih razmer [ICPM, 2001]
izredni (nujni) ukrep	Fitosanitarni predpis ali postopek, ki se uvede v primeru novih ali

nenapadeno(pošiljka, zemljišče ali mesto pridelave)	nepričakovanih fitosanitarnih okoliščin. Izredni ukrep je lahko začasen ukrep [ICPM, 2001] Brez škodljivih organizmov (ali določenega škodljivega organizma) v takem številu ali količini, da bi jih lahko odkrili z uporabo fitosanitarnih postopkov [FAO, 1990; revidirano FAO, 1995; CEP, 1999]
zaplinjevanje	Tretiranje s kemičnim sredstvom, ki blago v celoti ali pretežno doseže v plinastem stanju [FAO, 1990; revidirano FAO, 1995]
toplotna obdelava	Postopek segrevanja blaga, dokler ne doseže najnižje temperature za najkrajši čas v skladu z uradno priznano tehnično specifikacijo [ISPM št. objave 15, 2002]
infestacija (blaga)	Navzočnost škodljivega organizma določene rastline ali rastlinskega proizvoda v blagu. Infestacija vključuje infekcijo [CEPM, 1997; revidirano CEP, 1999]
najdba (škodljivega organizma) sušenje v peči	Odkritje škodljivega organizma med inšpekcijskim pregledom ali testiranjem uvožene pošiljke [FAO, 1990; revised CEP, 1996] Postopek, pri katerem se les suši v zaprtih komorah z uporabo nadzora toplote in/ali vlage, da se doseže zadovoljiva vsebnost vlage [ISPM št. objave 15, 2002]
oznaka	Uraden pečat ali žig, ki je mednarodno priznan in se uporablja pri nadzorovanih predmetih za potrditev njihovega zdravstvenega stanja [ISPM št. objave 15, 2002]

NPPO	Kratica za Državno organizacijo za varstvo rastlin [FAO, 1990; ICPM, 2001]
uraden	Ustanovljen, pooblaščen ali izveden z Državno organizacijo za varstvo rastlin [FAO, 1990]
analiza nevarnosti škodljivega organizma	Postopek vrednotenja bioloških ali drugih znanstvenih in gospodarskih dokazov, na podlagi katerih se ugotovi, ali bi morali uvesti ukrepe za nadzor škodljivih organizmov in določi intenzivnost uporabljenih fitosanitarnih ukrepov [FAO, 1990; revidirano IPPC, 1997]
fitosanitarno ukrepanje	Kakršenkoli postopek, kot je inšpekcijski pregled, testiranje, stalni nadzor ali tretiranje, ki se izvaja zaradi izvrševanja fitosanitarnih predpisov ali fitosanitarnih postopkov (v zvezi s pošiljkami, nadzorovanimi predmeti, mesti pridelave, območji, ali kjer je to še upravičeno) [ICPM, 2001]
fitosanitarni ukrep(dogovorjena razlaga)	Kakršnakoli zakonodaja, predpis ali uradni postopek, katerega namen je preprečevati vnos oziroma širjenje karantenskih škodljivih organizmov, ali omejiti gospodarski vpliv nadzorovanih gospodarskih škodljivih organizmov [FAO, 1995; revidirano IPPC, 1997; ISC, 2001] <i>Dogovorjena razlaga izraza fitosanitarni ukrep velja za razmerje med fitosanitarnimi ukrepi in nadzorovanimi gospodarskimi škodljivimi organizmi. To razmerje ni ustrezno odraženo v definiciji iz člena II IPPC (1997).</i>
fitosanitarni postopek	Uradno predpisan postopek za izvrševanje fitosanitarnih predpisov, vključno z izvajanjem inšpekcijskih pregledov, testov, stalnega nadzora ali tretiranj, povezanih z nadzorovanimi škodljivimi organizmi [FAO, 1990; revidirano FAO, 1995; CEPM, 1999; ICPM, 2001]
fitosanitarni predpis	Uradni predpis za preprečevanje vnosa in/ali širjenja karantenskih škodljivih organizmov ali za omejitev gospodarskega vpliva nadzorovanih gospodarskih škodljivih organizmov, vključno z uvedbo postopkov za fitosanitarno potrjevanje [FAO, 1990; revidirano FAO, 1995; CEPM, 1999; ICPM, 2001]
rastlinski proizvodi	Nepredelan material rastlinskega izvora (vključno z zrnjem) in tisti predelani proizvodi, ki lahko zaradi svojih lastnosti ali lastnosti postopkov, po katerih so bili predelani, pomenijo nevarnost vnosa in širjenja škodljivih organizmov. [FAO, 1990; revidirano IPPC, 1997; prej kot Rastlinski proizvod]
PRA predelan les	Kratica za Analizo nevarnosti škodljivega organizma [FAO, 1995] Proizvodi, sestavljeni iz lesa z uporabo lepila, toplote in pritiska, ali katerekoli njihove kombinacije [ISPM št. objave 15, 2002]
karantenski škodljivi organizem	Škodljivi organizem, ki lahko gospodarsko pomembno prizadene območje, ki ga ogroža, vendar tam še ni navzoč ali pa je navzoč,

	vendar še ni splošno razširjen in je pod uradnim nadzorom [FAO, 1990; revidirano FAO, 1995; IPPC, 1997]
neobdelan les	Les, ki ni bil predelan ali tretiran [ISPM št. objave 15, 2002]
nadzorovani predmet	Rastline, rastlinski proizvodi, skladiščni prostor, embalaža, prevozno sredstvo, zabojnik, zemlja ali kateri koli drugi organizem, predmet ali snov, ki lahko vsebuje ali širi škodljive organizme, in ki zahteva uvedbo fitosanitarnih ukrepov, zlasti ko gre za mednarodni prevoz [CEPM, 1996; revidirano CEPM, 1999; ICPM, 2001]
test	Uradni pregled, ki ni vizualen, za določitev navzočnosti ali za identifikacijo škodljivih organizmov [FAO, 1990]
tretiranje	Uradno odobren postopek za uničenje, odstranitev ali sterilizacijo škodljivih organizmov [FAO, 1990; revidirano FAO, 1995; ISPM št. objave 15, 2002]
les	Vrsta blaga: hlodovina, žagan les, lesni sekanci ali podporni les, z lubjem ali brez lubja [FAO, 1990; revidirano ICPM, 2001]
lesena embalaža	Les ali lesni proizvodi (brez izdelkov iz papirja), ki se uporabljajo za pritrjevanje, podpiranje ali prevažanje blaga (vključno s podpornim lesom) [ISPM št. objave 15, 2002]

PREGLED ZAHTEV

Lesena embalaža iz neobdelanega lesa predstavlja pot za vnašanje in širjenje škodljivih organizmov. Ker je izvor lesene embalaže pogosto težko določiti, so opisani vsesplošno priznani ukrepi, ki občutno zmanjšajo nevarnost za širjenje škodljivih organizmov. NPPO organizacije naj bi brez nadaljnjih zahtev sprejemale leseno embalažo, ki je bila izpostavljena kateremu od odobrenih ukrepov. Takšna lesena embalaža vključuje podporni les, ne pa tudi predelane lesene embalaže.

Države izvoznice in države uvoznice morajo predvideti postopke za preverjanje, ali je bil uporabljen odobreni ukrep, vključno z uporabo splošno priznane oznake. Ta standard upošteva tudi druge ukrepe, dogovorjene v skladu z bilateralno pogodbo. Leseno embalažo, ki ne izpolnjuje zahtev tega standarda, je treba uničiti na predpisan način.

PREDPISANE ZAHEVE

1. Podlage za zakonsko urejanje

Lesena embalaža je pogosto izdelana iz neobdelanega lesa, ki ni bil ustrezno predelan ali tretiran in škodljivi organizmi niso bili odstranjeni ali uničeni, ter tako postane pot za vnos in širjenje škodljivih organizmov. Poleg tega se lesena embalaža pogosto ponovno uporablja, reciklira ali ponovno predeluje (embalaža, prispela z uvoženo pošiljko, se lahko ponovno uporabi pri izvozu druge pošiljke). Resničen izvor kateregakoli kosa lesene embalaže je težko določiti in zato ni mogoče ugotoviti zdravstvenega stanja te embalaže. Običajen postopek izvedbe analize tveganja, s katero bi ugotovili, ali so ukrepi potrebni in moč takšnih ukrepov, za leseno embalažo najpogosteje ni mogoč, ker ni znan izvor in zdravstveno stanje te embalaže. Zato ta standard

opisuje splošno sprejete ukrepe, ki so odobreni in ki jih lahko uporabljajo vse države, s čimer se nevarnost za večino karantenskih škodljivih organizmov skoraj odstrani in znatno zmanjša nevarnost pred številnimi drugimi škodljivimi organizmi, povezanimi z leseno embalažo.

Države, ki zahtevajo uporabo odobrenih ukrepov, kot so opisani v tem standardu za uvoženo leseno embalažo, bi morale imeti za to strokovno upravičenje. Tudi fitosanitarni ukrepi, ki jih države zahtevajo in ki presegajo odobren ukrep, kot je opisan v tem standardu, morajo biti strokovno upravičeni.

2. Predpisana lesena embalaža

Te smernice veljajo za neobdelano leseno embalažo iglavcev in drugih rastlin, ki predstavlja pot za rastlinske škodljive organizme, ki predstavljajo nevarnost predvsem za živa drevesa. Zajemajo leseno embalažo kot so palete, podporni les, gajbe, pakirni bloki, koluti, zaboji, tovarne deske, paletni okvirji, ki so lahko prisotni v skoraj vsaki uvoženi pošiljki, vključno s pošiljkami, ki jih fitosanitarna inšpekcija drugače ne bi pregledala.

Lesena embalaža, narejena v celoti iz proizvodov, pridobljenih iz lesa, kot so vezan les, iverne plošče, "oriented strand boards" ali furnir, izdelanih s pomočjo lepila, toplote in pritiska ali njihove kombinacije, mora biti ustrezno izdelana tako, da ne obstaja nevarnost, ki obstaja v povezavi z neobdelanim lesom. Malo verjetno je, da bi se med uporabo okužila s škodljivimi organizmi, ki napadajo neobdelan les, zato zakonsko urejanje za te škodljive organizme ni potrebno.

Lesena embalaža, kot so "iverna lupljena jedra"¹, žagovina, lesna volna in skobljenci, ter neobdelan les, razrezan na tanke² koščke, ne predstavljajo poti za vnos karantenskih škodljivih organizmov in zakonsko urejanje ni potrebno, razen če je strokovno upravičeno.

3. Ukrepi za leseno embalažo

3.1 Odobreni ukrepi

Vsako tretiranje, postopek ali njuna kombinacija, ki ima pomemben učinek na večino škodljivih organizmov, se smatra kot učinkovita pri zmanjševanju nevarnosti škodljivih organizmov, povezanih z leseno embalažo, ki se uporablja pri prevažanju.

¹ "Iverna lupljena jedra" so stranski proizvod pri proizvodnji ivernih plošč, ki nastane ob visokih temperaturah in zajema sredino hloda, ki ostane po lupljenju.

² Tanek les je les debeline 6 mm ali manj, v skladu s Carinskim harmoniziranim sistemom poimenovanj in šifrskih oznak blaga (Harmoniziran sistem ali HS).

Ukrep za leseno embalažo se izbere glede na:

- vrsto škodljivih organizmov, na katere lahko deluje
- učinkovitost ukrepa
- tehnično in/ali komercialno izvedljivost.

Odobrene ukrepe sprejmejo vse organizacije NPPO kot podlago za dovoljenje vstopa lesene embalaže brez nadaljnjih zahtev, razen kjer je na podlagi najdbe in/ali PRA določeno, da zahteva

določen karantenski škodljivi organizem, ki je povezan z določeno vrsto lesene embalaže iz določenih virov, strožje ukrepe.

Odobreni ukrepi so navedeni v Prilogi I.

Lesena embalaža, ki je podvržena tem odobrenim ukrepom, mora biti opremljena z določeno oznako, kot je prikazana v Prilogi II.

Oznake se uporabljajo zaradi reševanja operativnih težav, povezanih s preverjanjem skladnosti s tretiranjem lesene embalaže. Vsesplošno priznana, nejezikovna določena oznaka omogoča preverjanje med inšpekcijskim pregledom na mestu izvoza, na vstopnem mestu ali drugje.

Informacije glede dokumentacije o odobrenih ukrepih so na razpolago preko IPPC Sekretariata.

3.2 Ukrepi pred odobritvijo

Druga tretiranja ali postopki za leseno embalažo se odobrijo, ko je mogoče dokazati, da zagotavljajo ustrezno raven fitosanitarne zaščite (Priloga III). Tretutno veljavni ukrepi, navedeni v Prilogi I, so še vedno v pregledu, na podlagi novih raziskah pa se lahko določijo, na primer, nove kombinacije temperatura/čas. Novi ukrepi lahko pripomorejo k zmanjšanju nevarnosti tudi s spremembo lastnosti lesene embalaže. Organizacije NPPO se morajo zavedati, da je mogoče ukrepe dodajati ali spreminjati in morajo zato imeti dovolj fleksibilne zahteve za uvoz lesene embalaže, da jih lahko prilagodijo spremembam, ko so te odobrene.

3.3 Drugi ukrepi

Organizacije NPPO lahko po dogovoru s trgovskimi partnerji sprejmejo katerekoli ukrepe, razen tistih iz Priloge I, še posebej v primerih, ko ukrepov iz Priloge I v državi izvoznici ni mogoče uporabljati ali preverjati. Takšni ukrepi morajo biti strokovno upravičeni in morajo upoštevati načela dostopnosti podatkov, nediskriminacije in enakovrednosti.

Organizacije NPPO držav uvoznic morajo upoštevati tudi druge ureditve za leseno embalažo, ki se nanašajo na izvoz iz katerekoli države (ali določenega vira), za katero obstaja dokaz, da je njeno ravnanje v primeru nevarnosti škodljivega organizma ustrezno ali da tam takšna nevarnost sploh ni prisotna (npr. območja s podobnimi fitosanitarnimi razmerami ali nenapadena območja).

Določenih gibanj lesene embalaže (npr. lesene embalaže iz tropskih listavcev, povezanih z izvozom v države z zmernim podnebjem) uvozne organizacije NPPO ne smatrajo za fitosanitarno tveganje in zato za ta gibanja ukrepi ne veljajo.

V skladu s strokovnim upravičenjem lahko države zahtevajo, da je uvožena lesena embalaža, ki je izpostavljena odobrenemu ukrepu, izdelana iz beljenega lesa in opremljena z oznako, kot je prikazana v Prilogi II.

3.4 Pregled ukrepov

Odobrene ukrepe iz Priloge I in seznam obravnavanih ukrepov iz Priloge III je treba pregledati na podlagi novih informacij, ki jih Sekretariat posreduje organizacijam NPPO. Ta standard mora ICPM ustrezno dopolniti.

ZAHTEVE GLEDE IZVAJANJA

Zaradi preprečevanja širjenja škodljivih organizmov morajo tako države izvoznice kot države uvoznice preveriti, ali so izpolnjene zahteve iz tega standarda.

4. Podporni les

V najboljšem primeru bi bilo treba tudi podporni les označiti v skladu s Prilogo II tega standarda, da je bil izpostavljen odobrenemu ukrepu. V nasprotnem primeru ga je treba posebej obravnavati in mora biti najmanj izdelan iz beljenega lesa, ki ni napaden s škodljivimi organizmi in nima znakov živih škodljivih organizmov. Drugače je treba vstop zavrniti ali pa takšen les takoj uničiti na uradno odobren način (gled poglavje 6).

5. Postopki pred izvozom

5.1 Kontrole zakonitosti postopkov, ki se izvajajo pred izvozom

Organizacija NPPO države izvoznice mora zagotoviti, da sistemi za izvoz izpolnjujejo zahteve iz tega standarda. To velja za sisteme spremljanja, potrjevanja in označevanja, ki dokazujejo skladnost, ter za določanje inšpekcijskih postopkov (glej tudi ISPM št. objave 7: *Sistem potrjevanja pri uvozu*), registracijo ali akreditacijo in revizijo gospodarskih družb, ki izvajajo ukrepe, itn.

5.2 Tranzit

Kadar imajo pošiljke v tranzitu izpostavljeno leseno embalažo, ki ne izpolnjuje zahtev za odobrene ukrepe, lahko organizacije NPPO tranzitnih držav zahtevajo še dodatne ukrepe poleg tistih, ki jih zahteva država uvoznica in s tem zagotovijo, da lesena embalaža ne predstavlja nesprejemljive nevarnosti.

6. Postopki ob uvozu

Glede na zakonsko urejanje lesene embalaže morajo imeti organizacije NPPO politike in postopke za druge vidike njihovih odgovornosti, povezanih z leseno embalažo.

Ker je lesena embalaža povezana s skoraj vsemi pošiljkami, vključno s tistimi, za katere se inšpekcijski pregledi običajno ne vršijo, je pomembno sodelovanje z zastopstvi, organizacijami, itn., za katere običajno ne veljajo fitosanitarni pogoji ob izvozu ali zahteve ob uvozu. Da bi, na primer, zagotovili učinkovito odkrivanje potencialnih kršitev, povezanih z leseno embalažo, je treba nadzirati sodelovanje s carinskimi organizacijami. Prav tako je treba razviti sodelovanje s proizvajalci lesene embalaže.

6.1 Ukrepi ob kršitvah na vstopnem mestu

Kadar lesena embalaža ni opremljena z zahtevano oznako, se lahko sprejme ukrep, razen kadar je treba upoštevati druge veljavne bilateralne pogodbe. Takšen ukrep ima lahko obliko tretiranja, uničenja ali zavrnjenega vstopa. O tem se obvesti organizacijo NPPO države izvoznice (glej ISPM št. objave 13: *Smernice za obveščanje o kršitvi in nujno ukrepanje*). Kadar lesena embalaža ni opremljena z zahtevano oznako in so najdeni dokazi o živih škodljivih organizmih, se sme ukrepati. Takšni ukrepi imajo lahko obliko tretiranja, uničenja ali zavrnjenega vstopa. Organizacijo NPPO države izvoznice je treba obvestiti v primerih najdbe živih škodljivih

organizmov in se jih lahko obvesti v drugih primerih (glej ISPM št. objave 13: *Smernice za obveščanje o kršitvi in nujno ukrepanje*).

6.2 Uničenje

Uničenje lesene embalaže je ena od možnosti za ravnanje v primeru nevarnosti, ki jo uporabi organizacija NPPO države uvoznice po prihodu lesene embalaže, kjer tretiranje ni na razpolago ali ni zaželeno. Kadar se zahteva uničenje lesene embalaže, se priporočajo spodaj navedene metode. Leseno embalažo, ki zahteva nujno ukrepanje, je treba pred tretiranjem ali uničenjem ustrezno zavarovati, da se prepreči pobeg vsakega škodljivega organizma v času od odkritja škodljivega organizma, ki predstavlja nevarnost in časom tretiranja ali uničenja.

Sežiganje

Popoln sežig

Zakopavanje

Globoko zakopavanje na mestih, ki jih odobrijo ustrezni državni organi. (Opomba: neprimerna možnost uničenja za les, okužen s termiti). Globina zakopavanja je odvisna od klimatskih pogojev in škodljivega organizma, vendar se priporoča vsaj globina 1 meter. Material je treba takoj po zakopu pokriti in mora ostati pokrit.

Predelava

Sekanje in nadaljnja predelava na način, ki ga odobri organizacija NPPO države uvoznice za odstranitev zadevnih škodljivih organizmov (npr. izdelava "oriented strand boards").

Druge metode

Postopki, ki jih organizacije NPPO odobrijo kot učinkovite za zadevne škodljive organizme.

Metode je treba uporabiti v najkrajšem možnem času.

PRILOGA I

ODOBRENI UKREPI ZA LESENO EMBALAŽO

Toplotna obdelava (HT)

Leseno embalažo je treba segreti v skladu z določenim načrtom čas-temperatura, da jedro lesa doseže najnižjo temperaturo 56°C za najmanj 30 minut.

Dokler ustrezajo specifikacijam HT, se za HT obdelave šteje sušenje v peči (KD), impregnacija s kemičnim stiskanjem (CPI) ali druge vrste obdelave. Na primer, CPI lahko ustreza specifikaciji HT s pomočjo uporabe pare, vroče vode ali suhe vročine.

Toplotna obdelava se označi kot HT. (glej Prilogo II)

Zaplinjevanje lesene embalaže z metilbromidom (MB)

Leseno embalažo je treba zapliniti z metilbromidom. Oznaka tretiranja je MB. Minimalni standard za tretiranje lesene embalaže z zaplinjevanjem z metilbromidom je prikazan v spodnji tabeli:

Temperatura	Odmerek	Minimalna koncentracija (g/m ³) po:			
		0.5 ure	2 urah	4 urah	16 urah
21° C ali več	48	36	24	17	14
16° C ali več	56	42	28	20	17
11° C ali več	64	48	32	22	19

Minimalna temperatura ne sme biti manj kot 10° C in minimalni čas izpostavljanja naj bi bil 16 ur.⁴

Seznam najbolj značilnih škodljivih organizmov, ki so cilj obdelave s HT in MB

Člani naslednjih skupin škodljivih organizmov, ki so povezani z leseno embalažo, se s tretiranjem s HT in MB praktično odstranijo, v skladu s spodnjo specifikacijo:

Skupina škodljivega organizma
Žuželke
Anobiidae
Bostrichidae
Buprestidae
Cerambycidae
Curculionidae
Isoptera
Lyctidae (z nekaj izjemami za HT)
Oedemeridae
Scolytidae
Siricidae
Ogorčice
<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>

³ Minimalna temperatura jedra 56° C za najmanj 30 minut je bila določena glede na širok izbor škodljivih organizmov, za katere je ta kombinacija zabeležena kot smrtna in je tretiranje komercialno izvedljivo. Čeprav je bilo priznано, da imajo nekateri škodljivi organizmi višjo toplotno toleranco, se s karantenskimi škodljivimi organizmi iz te kategorije ukvarjajo organizacije NPPO z vsakim primerom posebej.

⁴ Nekaterе države zahtevajo višje minimalne temperature blaga.

OZNAKE ZA ODOBRENE UKREPE

Spodnja oznaka dokazuje, da je bila lesena embalaža, ki nosi takšno oznako, podvržena odobrenemu ukrepu.

Oznaka mora vsebovati najmanj:

- simbol
- ISO znak države, sestavljen iz dveh črk, ki mu sledi enotna številka, ki jo dodeli organizacija NPPO proizvajalcu lesene embalaže, ki mora zagotoviti, da je uporabil ustrezen les in ga ustrezno označil
- IPPC okrajšavo v skladu s Prilogo I za uporabljen odobren ukrep (npr. HT, MB).

Organizacije NPPO, proizvajalci ali dobavitelji lahko po svoji volji dodajajo kontrolne številke ali druge podatke, ki jih uporabljajo za identifikacijo določenih partij. Kadar se zahteva beljenje lesa, je treba k okrajšavi odobrenega ukrepa dodati še črki DB. Lahko se vključijo tudi drugi podatki pod pogojem, da ne povzročijo zmede, niso zavajajoči ali varljivi.

Oznake morajo biti:

- skladne s tukaj prikazanim vzorcem
- čitljive
- trajne in neprenosljive
- nameščene na vidnem mestu, najbolje na dveh nasprotnih straneh predmeta, ki se potrjuje.

Izogibati se je treba uporabi rdeče in oranžne barve, ker se ti barvi uporabljata pri označevanju nevarnih snovi.

Reciklirano, predelano ali popravljeno leseno embalažo je treba ponovno potrditi in ponovno označiti. Vse sestavne dele takšnega materiala je treba tretirati.

Špediterje je treba spodbujati, da za podporni les uporabljajo ustrezno označen les.

PRILOGA III

UKREPI, KI SE OBRAVNAVAJO ZA ODOBRITEV PO TEM STANDARDU

Obdelaves, ki se obravnavajo in se lahko odobrijo, ko postanejo določeni podatki na razpolago, vključujejo med drugim:

Zaplinjevanje

Fosfin
Sulfuril fluorid
Karbonilsulfid

CPI

Visok pritisk/vakuumski postopek
Dvojni vakuumski postopek
Postopek vročega in hladnega odprtega tanka
Metoda odstanitve beljave

Obsevanje

Obsevanje z gama žarki
X-žarki
Mikrovalovi
Infrardeča svetloba
Tretiranje z elektronskim žarkom

Kontrolirana atmosfera

⁵ Po splošnem prepričanju so nekatere vrste tretiranja, kot so zaplinjevanje s fosfinom in nekatera CPI zelo učinkovite, vendar pa v tem trenutku primanjkuje eksperimentalnih podatkov o njihovi učinkovitosti, na podlagi katerih bi lahko postale odobreni ukrepi. To trenutno pomanjkanje podatkov je povezano predvsem z odstranjevanjem škodljivih organizmov, ki napadajo neobdelan les, ki so prisotni v času izvedbe tretiranja.

Za nadaljnje informacije o mednarodnih standardih, smernicah in priporočilih v zvezi s fitosanitarnimi ukrepi, ter popoln seznam najnovejših publikacij se, prosimo, obrnite na spodnji naslov:

SECRETARIAT OF THE INTERNATIONAL PLANT PROTECTION CONVENTION (Sekretariat Mednarodne konvencije o varstvu rastlin)

e-mail: IPPC Secretariat
Plant Protection Service
Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)
Viale delle Terme di Caracalla
00100 Rome, Italy
Fax: +39-06-570.56347
E-mail: ippc@fao.org
Website: <http://www.ippc.int>

INTERNATIONAL STANDARDS FOR PHYTOSANITARY MEASURES (ISPMs)

Mednarodna konvencija o varstvu brastlin, 1997. FAO, Rim.

ISPM št. objave 1: *Načela rastlinske karantene v zvezi z mednarodno trgovino*, 1995. FAO, Rome.

ISPM št. objave 2: *Smernice za analizo nevarnosti škodljivih organizmov*, 1996. FAO, Rim.

ISPM št. objave 3: *Kodeks uvoza in izpusta eksotičnih organizmov za biotično varstvo*, 1996. FAO, Rim.

ISPM št. objave 4: *Zahteve za ustanovitev nenapadenih območij*, 1996. FAO, Rim.

ISPM št. objave 5: *Slovar fitosanitarnih izrazov*, 1999. FAO, Rim.

Dopolnitve slovarja št. 1: *Smernice za razlago in uporabo zasnove uradnega obvladovanja škodljivih organizmov*, 2001. FAO, Rim.

ISPM št. objave 6: *Smernice za stalni nadzor*, 1997. FAO, Rim.

ISPM št. objave 7: *Sistem potrjevanja za izvoz*, 1997. FAO, Rim.

ISPM št. objave 8: *Določitev stanja škodljivega organizma na določenem območju*, 1998. FAO, Rim.

ISPM št. objave 9: *Smernice za programe izkoreninjenja škodljivega organizma*, 1998. FAO, Rim.

ISPM št. objave 10: *Zahteve za uvajanje nenapadenih mest pridelave in nenapadenih enot pridelav*, 1999. FAO, Rim.

ISPM št. objave 11: *Analiza nevarnosti škodljivega organizma za karantenske škodljive organizme*, 2001. FAO, Rim.

ISPM št. objave 12: *Smernice za fitosanitarna spričevala*, 2001. FAO, Rim.

ISPM št. objave 13: *Smernice za prijavo kršitev in nujno ukrepanje*, 2001. FAO, Rim.

ISPM št. objave 14: *Uporaba ukrepov, integriranih v sistemski pristop za ravnanje v primeru nevarnosti škodljivega organizma*, 2002. FAO, Rim.

ISPM št. objave 15: *Smernice za zakonsko urejanje lesene embalaže v mednarodni trgovini*, 2002. FAO, Rim.

ISPM št. objave 16: *Nadzorovani gospodarsko škodljivi organizmi: zasnova in uporaba*, 2002. FAO, Rim.

ISPM št. objave 17: *Sporočanje o škodljivih organizmih*, 2002. FAO, Rim.